

«هوالحكيم»

عنوان:

علم معتبر از منظر کانت

دکتر باقر پورکاشانی

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى الْيَاسِرِ الْمَوْلَانِ

『@SERATEHAGHI』

علم معتبر از نگاه کانت وقتی هست که هم داده حسی باشه هم از مقولات فاهمه باشه؛ یعنی به واسطه‌ی حس، تصور به دست میاد و به واسطه‌ی فاهمه یا عقل، تصدیق صورت بگیره. خب طبیعتاً اموری که حسی نباشن، ایشان اون‌ها رو علم معتبر نمی‌دانه! مثلاً مثل همین مثالی که زدم مثال خدا رو که مطرح کردن یا مثال معاد رو مطرح کردن، خب علم به این‌ها رو علم معتبر نمی‌دونه! به‌طور کلی متافیزیک رو ایشان علم معتبر نمی‌دونه؛ چرا؟ چون داده‌ی حسی نداره! البته این به این منظر نیست که ایشان اعتقاد به خدا نداره! چرا! اعتقاد به خدا داره! ایشان سه جوهر رو در فلسفه‌ی خودش مطرح می‌کنه: جوهر خدا، جوهر جسمانی و جوهر نفس رو مطرح می‌کنه. خب ایشان می‌گه که هر سه تا چه شناخت جوهر خدا چه جسمانی چه نفس، این‌ها علمی غیر معتبر هست؛ چرا؟ چون ما به ما فی الخارج، اون حاق و ذات و بطن و کتم یک شیء، حالا اعم از این که جوهر خدا باشه یا جوهر جسمانی باشه یا جوهر نفسانی باشه، با حس نمی‌تونیم به اون‌ها احاطه داشته باشیم. لذا ایشان قلمرو متافیزیک رو قلمرو عقل نظری طبیعتاً نمی‌دونه، چون اون پایه‌ای که در ارتباط با حس هست کنار می‌ره، بلکه اون رو قلمرو عقل عملی داره.